

Maden

Yönetmen: Yavuz Özkan

Senaryo: Yavuz Özkan

Oyuncular: Cüneyt Arkın (İlyas), Tarık Akan (Nurettin)

1978 / Türkiye / Türkçe / 90'

İşçiler, elleriyle kururlar yaşadığımız dünyayı. Metali eriten, madeni çıkaran, yeryüzünü dönüştüren işçiler...

Sendikası manen yanlarında olmayan maden işçileri... Durumun farkındalığıyla örgütlenmeye çalışan, umutlu bir işçi. Kendisine yakın, kendisi kadar olmasa da davasına destek olmak isteyen üç dört arkadaşı var. Arkadaşlarının ve kendisinin hayatlarından kareler sunarak gelişen, kötü sonla biten bir hikaye..

İlyas, diğer işçi arkadaşlarına göre farkındalığı olan, hem kendi hem kardeşlerinin haklarını savunmaya kendini adanmış bir işçidir. Film madende hayatını kaybetmiş işçilerden birinin cenazesiyle başlar. "Ölüm bu, Allah'ın emridir." denir, ne yakınları ne de arkadaşları olayı araştırmazlar, sorgulamazlar. Çoğu kişi kader kismet olarak görse de; İlyas işin iç yüzünü sezmektedir. Önlemleri kısıt, insan hayatını hiçe sayan işverenleri durumdan sorumlu tutmaktadır. Harekete geçmek hevesiyle işçi arkadaşlarını durumdan haberdar etmeye ve örgütlenmeye koyulur. Bu durumu fark eden sendika başkanları İlyas'ın yoluna taş koyarlar. İlyas'ın örgütlenme çabasında karşısına çıkan bir başka güçlük de işçilerin hepsini aynı tepki çatısı altında toplamanın zorluğudur. Önüne sunulandan fazlasını aramayan, onu sorgulamayan, eğlenceye ve kadına meraklı işçileri de davasına, aslında kendi davalarına, dahil etmenin yollarını düşünür. Filmin devam sürecinde Yavuz Özkan bize kadın işçileri gösterir. Madende çalışmasalar bile onlar da zalim bir işverenin buyruğu altında birer işçidirler.

Sadece erkek vurgusuyla akmayan filmin bu gidişi şahsen dikkatimi çeken ve filmi daha canlı ve gerçekçi kılan bir geçiş olmuş. Diyaloglara serpiştirilen didaktik söylemlerle filmdeki vurgu siyasi olgulara kaymakta. Film, odağı siyasal eleştiri yönünde olmasına rağmen, içerisindeki karakterlerin hayatlarına ve duygularına değinerek siyasi yönü dışında özellikler barındırıyor içerisinde. Bu anlamda hikayesinin güçlü olduğunu söyleyeyim. Şaşırtıcı olmayan ama gerçekçiliğin dozunu arttıran bitiş sahnesi, verilen mesajı dikkat çekmek istiyor. Tarık Akan, Cüneyt Arkın ve Hale Soygazi filmografilerindeki popüler ve bilinen filmlerinden farklı bir filmle, siyasi bir filmle karşımıza çıkıyorlar.

Türk Sineması'nın önemli, tanınmış oyuncularını bir araya getiren film; 1978 Antalya Altın Portakal Film Festivali'nde dört ödül kazanmış. Tarık Akan en iyi erkek oyuncu, Hale Soygazi en iyi kadın oyuncu, Meral Orhonsay en iyi yardımcı kadın oyuncu ve Yavuz Özkan bu filmiyle en iyi film ödülüne uzanmış. *Maden 1942* Yozgat doğumlu Yavuz Özkan'ın ikinci filmi. Filmografisi içinde siyasi duruşuyla ayrılan bir film. Muhtemeldir ki siyasi söylemleri içermesi gerekçesiyle diyalogları bilinen kalıpları, söylemleri barındırıyor. Söylenenler açık ve net. Türk Sineması'na, siyasi filmlere ilgi duyanlara şiddetle tavsiye edilir. İyi seyirler.

İrem Günhan